

บทที่ 4
ประเภทของการประกันภัย

บทที่ 4

ประเภทของการประกันภัย

การประกันภัย แบ่งได้เป็น การประกันวินาศภัย และการประกันชีวิต

4.1 การประกันวินาศภัย

การประกันวินาศภัยที่สำคัญ ที่ควรทราบมี 3 อย่าง คือ

1. การประกันอัคคีภัย (Fire Insurance)
2. การประกันรถยนต์ (Automobile Insurance)
3. การประกันภัยทางทะเล (Marine Insurance)

ซึ่งจะกล่าวถึงการประกันแต่ละชนิดโดยย่อได้ดังนี้

4.1.1 การประกันอัคคีภัย (Fire Insurance)

การประกันอัคคีภัย เป็นสัญญาซึ่งฝ่ายผู้รับประกัน คือ บริษัทประกันภัยตกลงยินยอมที่จะจ่ายค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เอาประกัน ตามสภาพความเสียหายที่แท้จริงโดยไม่เกินจำนวนเงินที่เอาประกันไว้ สำหรับทรัพย์สินที่ได้ระบุไว้ในกรมธรรม์ เมื่อทรัพย์สินนั้นต้องสูญหายไปเนื่องจากถูกไฟไหม้ ฟ้าผ่า การระเบิดของแก๊สที่ใช้ประกอบเพื่อการบริโภค หรือเป็นความเสียหายที่เกิดจากเหตุต่อเนื่องจากอัคคีภัย เช่น น้ำที่ใช้ดับไฟ การกระทำของเจ้าหน้าที่เพื่อดับไฟ โดยที่ผู้เอาประกันจะต้องชำระเบี้ยประกันให้แก่บริษัทประกันภัยตามที่ระบุไว้ในกรมธรรม์ ซึ่งเบี้ยประกันนี้จะจ่ายล่วงหน้า 1 ปี ไม่มีการชำระเป็นงวด

สาเหตุที่เกิดอัคคีภัยนั้น มี 2 อย่างคือ

- ก. เป็นภัยที่เกิดขึ้นเอง ได้แก่ ภัยธรรมชาติ หรือภัยที่เกิดจากสาเหตุภายในเครื่องมืออุตสาหกรรม เช่น เครื่องมือที่ใช้ความร้อนสูง หรือเครื่องมือที่ใช้กำลังสูง เป็นต้น
- ข. เป็นภัยที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ อาจจะทำไปโดยประมาท เลินเล่อ หรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรืออาจจะโดยเจตนาทุจริต หรือหวังเอาเงินประกัน

สิ่งที่ต้องระบุไว้ในสัญญาประกันอัคคีภัย มีดังนี้คือ

1. นามของผู้เอาประกัน เป็นการชี้เฉพาะลงไปว่า ผู้ที่จะได้รับประโยชน์ในเรื่องสินไหมทดแทนจากทรัพย์สินที่เอาประกัน ได้รับความเสียหายนั้นเป็นใคร นามของผู้เอาประกันนี้จะต้องเป็นนามของเจ้าของทรัพย์สินที่ได้เอาประกันโดยแท้จริง ซึ่งอาจจะเป็นบุคคล หรือนิติบุคคลก็ได้
2. ที่ตั้งของทรัพย์สินที่เอาประกัน จะต้องระบุไว้ในกรมธรรม์อย่างชัดเจน เพื่อจะได้อาศัยข้อมูลนี้ไปใช้ประกอบในการรับประกัน และคิดเบี้ยประกัน ได้อย่างถูกต้องและยุติธรรม
3. ทรัพย์สินที่เอาประกัน จะต้องระบุไว้ในกรมธรรม์ตามความเป็นจริง เพื่อให้ผู้รับประกันทราบว่า ทรัพย์สินที่จะเอาประกันนั้นเป็นอะไร มีอะไรบ้าง เช่น เป็นอาคาร สต็อกสินค้า เครื่องเขียน เครื่องจักร เป็นต้น ผู้เอาประกันจะต้องไม่ปกปิดความจริง หรือแจ้งข้อมูลเท็จ มิฉะนั้นแล้วอาจทำให้สัญญาที่ทำขึ้นเป็นโมฆะ นอกจากนั้นความรับผิดชอบของบริษัทจะจำกัดอยู่เฉพาะทรัพย์สินที่ผู้เอาประกันระบุไว้ในกรมธรรม์เท่านั้น
4. ลักษณะของสิ่งปลูกสร้าง ในกรมธรรม์จะต้องระบุลักษณะของสิ่งปลูกสร้างที่เอาประกันไว้ด้วย เพื่อให้ผู้รับประกันจะได้ทราบว่า สิ่งปลูกสร้างหรือทรัพย์สินที่เอาประกันนั้น ๆ เก็บไว้ในสิ่งปลูกสร้างที่มีลักษณะอย่างไร จะได้นำมาพิจารณารับประกัน และคิดอัตราเบี้ยประกัน

ให้ถูกต้อง และเหมาะสมตามลักษณะความเป็นจริง

5. ลักษณะของการใช้ประโยชน์ของสิ่งปลูกสร้าง เพื่อผู้รับประกันจะได้ทราบว่า สิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ ผู้เอาประกันได้ใช้เพื่อประโยชน์อะไร เพราะการดำเนินกิจการบางอย่างอาจมีการเสี่ยงภัยต่ออสังหาริมทรัพย์มากกว่ากิจการอย่างหนึ่งก็ได้ ทั้ง ๆ ที่ลักษณะของสิ่งปลูกสร้างเป็นชนิดเดียวกันแบบเดียวกัน เช่น นำไปใช้ในการขายแก๊ส กับนำไปใช้ในการตัดเย็บเสื้อผ้า เป็นต้น ดังนั้น การคิดเบี้ยประกัน ก็จะแตกต่างกันไปด้วย

6. จำนวนเงินที่จะเอาประกัน จะต้องประกันตามมูลค่าแห่งความเป็นจริงของทรัพย์สินหรือสิ่งปลูกสร้างที่เอาประกัน

7. ระยะเวลาที่จะเอาประกัน กรมธรรม์อสังหาริมทรัพย์จะให้ความคุ้มครองทรัพย์สินที่เอาประกันเฉพาะเวลาที่ระบุไว้ในกรมธรรม์เท่านั้น

8. ทรัพย์สินที่เอาประกันไว้นั้นได้ประกันไว้กับบริษัทใดบ้าง เพราะเมื่อเกิดอสังหาริมทรัพย์บริษัทจะได้ทราบว่าบริษัทใดบ้างที่จะต้องรับผิดชอบร่วมกันในทรัพย์สินที่เอาประกัน

สำหรับจำนวนเบี้ยประกันที่ผู้เอาประกันจะต้องชำระให้แก่บริษัทประกันภัยนั้น บริษัทจะนำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้ระบุไว้ในสัญญาอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวข้างต้นมาคิดคำนวณเบี้ยประกัน โดยการนำเอาจำนวนทุนประกัน คูณด้วยอัตราเบี้ยประกัน ซึ่งเป็นจำนวนเงินที่ผู้เอาประกันจะต้องชำระให้กับบริษัท รวมทั้งภาษีประกัน ค่าใช้จ่าย และอากรแสตมป์ ด้วย

อัตราเบี้ยประกันภัย แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ อัตราเบี้ยประกันตามประเภท และอัตราเบี้ยประกันโดยเฉพาะ

อัตราเบี้ยประกันตามประเภท เป็นอัตราที่ใช้กับทรัพย์สิน ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัย โดยทั่วไป ได้แก่ ดึก บ้านที่อยู่อาศัย เป็นต้น โดยบริษัทได้กำหนดอัตราตามประเภทจากขนาดและลักษณะการเสี่ยงภัยของทรัพย์สินแต่ละประเภทไว้ ซึ่งเรียกว่า class ทรัพย์สินใดที่อยู่ใน class เดียวกันก็จะใช้อัตราเดียวกัน แต่ถ้าอยู่คนละ class บริษัทก็จะปรับอัตราเบี้ยประกันไป ตามลักษณะที่ทรัพย์สินนั้นเสี่ยงภัยมากน้อยเท่าใด การกำหนดอัตราตามประเภทนี้ทำได้โดยแบ่งทรัพย์สินดังกล่าวออกเป็นประเภท ๆ ตามลักษณะของสิ่งต่อไปนี้

- ก. สิ่งปลูกสร้าง เช่น เป็นตึกทั้งหมด หรือครึ่งตึกครึ่งไม้ หลังคามุงกระเบื้อง หรือหลังคามุงจาก เป็นต้น
- ข. การใช้และครอบครองทรัพย์สิน เช่น ถ้าเป็นที่อยู่อาศัยโดยแท้จริง ก็จะพิจารณาจำนวนบุคคลที่อาศัยอยู่ แต่ถ้าเป็นร้านค้าก็จะพิจารณาลักษณะการค้า แต่ละประเภทว่ามีการเสี่ยงต่ออัคคีภัยมากน้อยเพียงใด
- ค. ลักษณะที่ซึ่งทรัพย์สินตั้งอยู่ เช่น อยู่ในเมือง ตำบล ตลอดจนสภาพแวดล้อม และอาคารข้างเคียงที่อาจจะชักจูง หรือเป็นสื่อกลางช่วยให้เกิดอัคคีภัยได้ง่ายเพียงใด
- ง. ระบบการป้องกันอัคคีภัยในเมือง หรือในแต่ละท้องถิ่น โดยดูว่ามีระบบการป้องกันอัคคีภัย ดีมากน้อยเพียงใด เช่น มีรถดับเพลิงกี่คัน ใช้ได้หรือไม่ เป็นต้น

อัตราเบี้ยประกันโดยเฉพาะของทรัพย์สินที่เอาประกัน

อัตรานี้ใช้สำหรับทรัพย์สิน ซึ่งโดยตัวของมันเองแล้ว มีความแตกต่างกันในเรื่องการเสี่ยงภัยจากอัคคีภัย และระบบการป้องกันอัคคีภัย โดยเฉพาะของแต่ละชนิดของทรัพย์สิน ตัวอย่าง

เช่น ร้านค้า 2 แห่ง ขายสินค้าประเภทเดียวกัน ลักษณะสิ่งปลูกสร้างเหมือนกัน แต่อาจตั้งอยู่ในสถานที่ซึ่งติดอยู่กับสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นทั้ง 2 แห่งได้เหมือนกัน จึงทำให้การเสี่ยงภัยของร้านค้าทั้ง 2 แตกต่างกันอย่างมาก การแตกต่างอาจเนื่องมาจากลักษณะสภาพของทรัพย์สินเอง

การชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

เมื่อเกิดความเสียหายขึ้น ผู้เอาประกันจะต้องแจ้งให้บริษัทรับประกันทราบภายใน 15 วัน นับตั้งแต่วันที่เกิดความเสียหาย พร้อมทั้งเรียกร้องเกี่ยวกับความเสียหายที่ได้รับเป็นลายลักษณ์อักษร

ค่าสินไหมทดแทนที่บริษัทจะชดใช้ให้นั้น คำนวณได้จากสูตร

$$N = \frac{IC}{IR} \times L$$

เมื่อ N = จำนวนเงินที่บริษัทจะต้องจ่ายค่าสินไหมทดแทน

IC = จำนวนเงินประกันของการประกันอัคคีภัยทั้งหมด

IR = จำนวนของทรัพย์สินที่จะถูกนำเอาไปประกันอัคคีภัยไว้

L = จำนวนความเสียหายที่ได้รับ

4.1.2 การประกันรถยนต์ (Automobile Insurance)

การประกันรถยนต์ได้เจริญขึ้น และได้รับการพัฒนาเคียงคู่ไปกับความเจริญก้าวหน้าของอุตสาหกรรมการผลิตรถยนต์ บนท้องถนนเต็มไปด้วยรถหลายชนิด อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจากรถยนต์จึงเพิ่มมากขึ้น และบ่อยครั้งที่รถยนต์กับรถยนต์ชนกันเอง และบ่อยครั้งที่คนเดินเท้าถูก

รถชนจนได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิต อุบัติเหตุเหล่านี้อาจจะเกิดจากความประมาท หรือเพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้นมาแล้วในบางครั้งก็เอาความผิดกับใครไม่ได้ เพื่อป้องกันความปลอดภัย และความต้องการความคุ้มครองจากภัยต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับรถยนต์ เจ้าของรถยนต์จึงควรทำประกันรถยนต์ของตน ซึ่งพอจะสรุปได้ว่า สาเหตุที่เจ้าของรถทำประกันรถยนต์ของตน เนื่องจากสาเหตุใหญ่ ๆ 2 ประการ คือ

- ก. เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่าง ๆ ตามกฎหมาย ต่อการบาดเจ็บหรือมรณะ หรือความเสียหายในทรัพย์สินของบุคคลที่สาม จากอุบัติเหตุที่เกิดจากการใช้รถของตน
- ข. ภัยอื่น ๆ ที่อาจทำให้รถของตนเสียหาย เช่น การชนกัน การลักขโมยรถ การถูกกลั่นแกล้ง เป็นต้น ซึ่งภัยต่าง ๆ เหล่านี้อาจเกิดขึ้นได้ทุกขณะ

เพื่อสนองความต้องการทั้ง 2 ประการนี้ของผู้เอาประกันรถยนต์ ในการที่จะแบ่งเบาหรือยกภาระความรับผิดชอบตามกฎหมาย หรือการเสี่ยงภัยของตน บริษัทรับประกันภัยจึงได้เข้ามาช่วยคุ้มครองภัยต่าง ๆ ให้ โดยที่ผู้เอาประกันเพียงแต่ชำระเงินเบี้ยประกันเป็นจำนวนเพียงเล็กน้อยให้กับบริษัท และบริษัทได้เสนอการประกันรถยนต์แบบต่าง ๆ ดังนี้

1. การประกันความรับผิด หรือแบบคุ้มครองความรับผิดชอบต่อบุคคลที่สาม หรือที่เรียกว่า การประกันชั้น 3

การประกันแบบนี้ บริษัทประกันภัยจะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในนามของผู้เอาประกันภัย ซึ่งผู้เอาประกันต้องรับผิดชอบตามกฎหมาย เมื่อบุคคลที่สามได้รับบาดเจ็บ หรือมรณะ หรือความเสียหายต่อทรัพย์สินของบุคคลที่สาม โดยบริษัทจะชดใช้ค่าเสียหาย ให้แก่ผู้ที่ได้รับความเสียหาย หรือผู้ได้รับบาดเจ็บ หรือแก่ทายาทของผู้ที่

เสียชีวิต ตามจำนวนที่สมควรแต่ไม่เกินจำนวนเงินที่เอาประกันไว้

2. การประกันความรับผิดต่อบุคคลที่สาม โดยรวมทั้งการที่รถถูกไฟไหม้และการโจรกรรม หรือเรียกว่าเป็นการประกันชั้น 2

การประกันแบบนี้ ผู้เอาประกันจะได้รับความคุ้มครองความรับผิดชอบตามกฎหมาย และยังได้รับความคุ้มครองในความเสียหาย หรือความสูญเสียชีวิตที่เอาประกัน เนื่องจากถูกขโมย ถูกปล้น ถูกไฟไหม้ เป็นต้น อีกด้วย

3. การประกันทุกชนิดหรือแบบคัมรวม หรือเรียกว่าเป็นการประกันชั้น 1 การประกันแบบนี้ผู้เอาประกันจะได้รับความคุ้มครองภัยในข้อ 1 และข้อ 2 แล้วยังได้รับการคุ้มครองในความเสียหายที่เกิดจากรถที่เอาประกัน เนื่องจากการชนกันหรือพลิกคว่ำหรือชนกำแพง เป็นต้น

ปัจจัยสำคัญในการพิจารณารับประกัน

ผู้รับประกันจำเป็นต้องทราบถึงปัจจัยต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ เพื่อใช้เป็นหลักในการกำหนดเบี้ยประกัน

1. รายละเอียดเกี่ยวกับตัวผู้เอาประกัน เช่น ประวัติสุขภาพของร่างกายของผู้เอาประกันว่า หู ตา หรือบางส่วนของร่างกายนั้นเป็นปกติหรือไม่ นอกจากนี้ควรจะทราบประวัติการขับรถ และอาชีพของผู้เอาประกันอีกด้วย

2. รายละเอียดเกี่ยวกับรถที่เอาประกัน โดยพิจารณาประเภทของรถที่จะเอาประกันว่าเป็นรถยนต์นั่งส่วนบุคคล รถจักรยานยนต์ รถโดยสาร หรือรถบรรทุก นอกจากนี้ยังต้องดูสภาพของรถที่เอาประกันด้วยว่าเป็นรถเก่าหรือรถใหม่ หรือเป็นรถที่ไม่ได้มาตรฐานหรือไม่
3. ทุนประกัน ซึ่งผู้เอาประกันจะต้องทำประกันไม่เกินจำนวนราคารถที่แท้จริง และต้องไม่ต่ำกว่าราคาที่แท้จริง
4. การเก็บรักษารถที่เอาประกัน ว่าเก็บไว้ที่ใด มีความปลอดภัยจากภัยต่าง ๆ หรือไม่

การเก็บเบี้ยประกัน

เนื่องจากสัญญาการประกันรถยนต์เป็นสัญญาระยะสั้น ซึ่งมีระยะเวลาเพียง 1 ปี ดังนั้นเบี้ยประกันที่จะต้องชำระ จะชำระกันเป็นรายปี และชำระเพียงครั้งเดียวตอนเริ่มทำสัญญาประกัน

การลดอุบัติเหตุ

ถึงแม้ว่าวัตถุประสงค์ของการทำประกันรถยนต์ เพื่อที่จะผลัดภาระการเสี่ยงภัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับรถของตน ให้กับผู้รับประกัน ซึ่งการผลัดภาระทั้งหมดให้กับผู้รับประกันนั้น ทำให้ผู้เอาประกันขาดความระมัดระวังในการใช้รถ หรือบางครั้งจงใจทำให้เกิดความเสียหายเพื่อผลประโยชน์บางอย่าง เพื่อหลีกเลี่ยงสาเหตุดังกล่าว และเพื่อให้อุบัติเหตุรถยนต์ที่เกิดขึ้นทุกครั้งเป็นไปโดยเหตุสุดวิสัยจริง ๆ เท่านั้น ในบางครั้งผู้รับประกันจึงจำเป็นต้องให้ผู้เอาประกันรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นกับรถของตนเองบางส่วน (โดยเฉพาะการประกันแบบคั้มรวม)

และเพื่อส่งเสริมให้ผู้ขับรถหรือผู้เอาประกันทุกคนระมัดระวัง ไม่ประมาทในขณะ

ขับรถ และเพื่อลดจำนวนอุบัติเหตุบนท้องถนน บริษัทผู้รับประกันจึงมีส่วนลดสำหรับเบี้ยประกัน
ที่ผู้เอาประกันจะต้องชำระในการทำประกันปีต่อไป ถ้าผู้เอาประกันขับรถดี ไม่เคยมีอุบัติเหตุเลย
ในปีที่ผ่านมา เช่น

ปีแรกของการต่ออายุสัญญาประกัน หากปีที่แล้วไม่มีการเรียกร้องค่าเสียหาย จะได้
ส่วนลด 20%

ปีที่สองของการต่ออายุสัญญาประกัน หากปีที่แล้วไม่มีการเรียกร้องค่าเสียหาย จะได้
ส่วนลด 30%

ปีที่สามของการต่ออายุสัญญาประกัน หากปีที่แล้วไม่มีการเรียกร้องค่าเสียหาย จะได้
ส่วนลด 40% (ซึ่งเป็นส่วนลดที่สูงที่สุด)

การประกันรถยนต์ ให้ประโยชน์หลายอย่างด้วยกัน เช่น ในกรณีของผู้เอาประกัน
เมื่อเกิดความเสียหาย ก็สามารถเรียกร้องค่าชดเชยจากผู้รับประกันได้ และยังทำให้ผู้ใช้รถยนต์
ใช้ด้วยความมั่นใจยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ดี การประกันรถยนต์ก็มีโทษเช่นกัน คือ ทำให้ผู้เอาประกัน
ประมาท ไม่ระมัดระวัง ทำให้เกิดอุบัติเหตุบนท้องถนนเพิ่มขึ้นได้

4.1.3 การประกันภัยทางทะเล (Marine insurance)

เมื่อการค้าระหว่างประเทศได้เจริญขึ้น การค้าขายและการขนส่งทางเรือก็เจริญขึ้น
ตามด้วย เนื่องจากประเทศด้อยพัฒนา หรือกำลังพัฒนา จะต้องส่งสินค้าที่เป็นเครื่องจักร เข้า
ประเทศ และค่าใช้จ่ายในการขนส่งสินค้าที่ถูกที่สุด และปลอดภัย ก็คือ การขนส่งทางเรือ
ดังนั้นจึงต้องมีการประกันภัยทางทะเล โดยการประกันภัยสินค้าที่ส่งมาทางทะเลเพื่อมิให้สินค้า

ต้องเกิดความเสียหายจากภัยทางทะเลจนกว่าสินค้านั้นจะเข้าเทียบที่ท่าเรือ หรืออาจจะประกันตัวเรือที่ใช้ขนส่งสินค้า กรมธรรม์ประกันภัยทางทะเลที่ใช้กันอยู่ในประเทศไทยเราเป็นแบบฟอร์มของ Lloyd

การประกันภัยทางทะเล แบ่งออกได้เป็น

1. Cargo marine insurance เป็นการประกันทรัพย์สิน ซึ่งได้แก่ สินค้าที่ได้ทำการขนส่งทางทะเลหรือทางน้ำจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง
2. Hull marine insurance เป็นการประกันตัวเรือที่ใช้ขนส่งสินค้าจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง

ประเภทของกรมธรรม์ประกันภัยทางทะเล มีดังนี้

1. กรมธรรม์เพื่อความคุ้มครองแก่ตัวเรือ สินค้า และค่าระวาง (hulls, cargoes and freight policy) เป็นกรมธรรม์ที่ให้ความคุ้มครองแก่ตัวเรือ-และสินค้าที่ได้รับความเสียหาย หรือถูกทำลายจากภัยทางทะเล
2. กรมธรรม์ประเภทกำหนดทุนประกันและไม่กำหนดทุนประกัน (Valued and unvalued policy)

valued policy (กรมธรรม์ที่กำหนดทุนประกัน หรือราคา) เป็นกรมธรรม์ที่บริษัทและผู้เอาประกันได้ตกลงราคาของทรัพย์สินที่เอาประกันไว้ล่วงหน้า เพื่อ

ป้องกันมิให้เกิดข้อโต้แย้งเกี่ยวกับจำนวนค่าสินไหมทดแทน กรมธรรม์ประเภทนี้ นิยมใช้กันมาก

unvalued policy (กรมธรรม์ที่ไม่กำหนดทุนประกันหรือราคา) เป็นกรมธรรม์ที่บริษัทใช้ในกรณีที่ราคาสินค้าที่เอาประกันไม่สามารถตีราคาเป็นจำนวนเงินได้ บริษัทและผู้เอาประกันจึงไม่กำหนดราคาทรัพย์สินไว้ล่วงหน้า เมื่อเกิดความเสียหายขึ้น ก็จะใช้พิจารณาจ่ายค่าสินไหมทดแทน จากจำนวนวินาศภัยที่แท้จริง กรมธรรม์ประเภทนี้ไม่ค่อยนิยมใช้

3. กรมธรรม์ที่กำหนดระยะเวลาของสัญญา และกรมธรรม์ที่คุ้มครองเพื่อการขนส่งเฉพาะครั้ง (Time and voyage policy)

Time Policy เป็นกรมธรรม์ที่กำหนดระยะเวลาของสัญญา

Voyage Policy เป็นกรมธรรม์ที่กำหนดความคุ้มครองเพื่อการขนส่งเฉพาะครั้ง

4. กรมธรรม์ที่กำหนดระยะเวลาแบบพิเศษ (Special time policy) แบ่งเป็น

ก. กรมธรรม์ที่ให้ความคุ้มครองแก่เรือในขณะที่จอดอยู่ที่ท่าเรือ

ข. กรมธรรม์ที่ให้ความคุ้มครองแก่ผู้สร้างเรือ

5. กรมธรรม์เพื่อความคุ้มครองแก่เรือหลายลำ (Fleet policy) กรมธรรม์ประเภทนี้ ช่วยให้เกิดความสะดวกแก่เจ้าของเรือที่มีเรือหลายลำ โดยประกันเรือของตนไว้ในฉบับเดียวกัน ซึ่งจะทำให้เสียเบี้ยประกันถูกลง

6. **กรมธรรม์ที่คุ้มครองทรัพย์สินที่อยู่กระจายกันไป (Blanket policy)** ใช้ในกรณีที่ผู้เอาประกันต้องการความคุ้มครองทรัพย์สินที่อยู่จัดกระจายหลายแห่ง
7. **กรมธรรม์ที่ระบุชื่อเรือและกรมธรรม์ที่ไม่ระบุชื่อเรือ (name and unnamed policy)** ผู้รับตราส่งสินค้า อาจประกันสินค้าของตน โดยระบุชื่อเรือหรือไม่ระบุชื่อเรือก็ได้
8. **กรมธรรม์ที่ไม่กำหนดระยะเวลา (Open cargo form)** เป็นกรมธรรม์ที่นิยมกันมากเหมาะสำหรับผู้ประกอบอาชีพในฐานะเป็นผู้ส่งสินค้าเข้าและส่งออกเป็นประจำ
9. **กรมธรรม์ที่ให้ความคุ้มครองพิเศษ (Special hazard policy)** เป็นการประกันนอกเหนือจากภัยทางทะเลธรรมดา เช่น ภัยจากสงคราม เป็นต้น

การคำนวณอัตราเบี้ยประกันในการประกันภัยทางทะเลนั้นไม่ได้มีการกำหนดไว้แน่นอนเหมือนการประกันอัคคีภัย และการประกันรถยนต์ส่วนใหญ่แล้วเบี้ยประกันภัยทางทะเลมักจะถือตามราคาตลาดและดูเบี้ยประกันของบริษัทอื่น ๆ ที่เขารับประกันด้วยว่าเขารับประกันในอัตราเท่าใด

ปัจจัยสำคัญในการพิจารณารับประกัน มีดังนี้

1. **สินค้า (Commodity)** ดูรายละเอียดของสินค้าว่าเป็นสินค้าประเภทใด เสียหายได้ง่ายหรือยาก จัดอยู่ในประเภทอันตรายหรือไม่
2. **ลักษณะการบรรจุหีบห่อ (Packing)** ว่า กระทบหนาแน่นและปลอดภัยเพียงพอหรือไม่

3. ช่วงการเดินทาง (Voyage) ต้องคำนึงถึงจุดเริ่มต้นและจุดหมายปลายทาง และผู้รับประกันจะพิจารณาถึงระยะทาง และทำเรื่องว่ามีสภาพอย่างไร มีอุปกรณ์ที่ขนถ่ายสินค้าทันสมัยหรือไม่ มีที่เก็บสินค้าแข็งแรงและมีฉนวนกันน้ำหรือไม่
4. เรือเดินสมุทรที่ใช้ อายุ และขนาดระวางน้ำหนักของเรือ
5. ฤดูกาล ว่าเป็นฤดูที่มีมรสุมหรือไม่
6. บัญชีลูกค้า ว่าลูกค้ารายใดมีความเสียหายมากน้อยเพียงใด

สำหรับการประกันวินาศภัย ยังมีแบบอื่น ๆ อีก แต่จะไม่ขอกล่าวถึงในที่นี้

4.2 การประกันชีวิต (Life insurance)

การประกันชีวิต เป็นสัญญาที่ทำขึ้นระหว่างผู้เอาประกัน กับผู้รับประกัน โดยที่ผู้เอาประกัน จะได้รับผลประโยชน์เมื่อได้รับความเสียหายจากภัย ตามที่ได้ตกลงไว้จากผู้รับประกัน และผู้เอาประกันจะต้องส่งเบี้ยประกันให้กับผู้รับประกัน

ส่วนใหญ่แล้ว สัญญาประกันชีวิตจะทำเพื่อเงินผลประโยชน์ที่จะได้รับ เมื่อมีการตายเกิดขึ้น หรือเพื่อเป็นรายได้ไว้ใช้จ่ายในยามชรา หรือเพื่อเป็นทุนการศึกษาของบุตร เป็นต้น

แบบต่าง ๆ ของการประกันชีวิตที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันมี 4 แบบด้วยกัน คือ

1. การประกันชีวิตแบบชั่วระยะเวลา (Term insurance)

2. การประกันชีวิตแบบตลอดชีพ (Whole life insurance)
3. การประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ (Endowment insurance)
4. การประกันชีวิตแบบเงินได้ประจำ (Annuity insurance)

ซึ่งจะกล่าวถึงลักษณะที่สำคัญ ๆ ของแต่ละแบบดังต่อไปนี้

4.2.1 การประกันชีวิตแบบชั่วระยะเวลา (Term insurance)

เป็นการประกันชีวิตที่ผู้รับประกันสัญญาว่าจะจ่ายจำนวนเงินซึ่งเอาประกันไว้ให้กับผู้รับประโยชน์ ถ้าหากผู้เอาประกันถึงแก่กรรมภายในระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้ในสัญญา

สำหรับระยะเวลาที่กำหนดไว้ มักจะเป็นระยะเวลาสั้น ๆ เช่น 2 ปี 3 ปี หรือ 5 ปี เป็นต้น

นอกจากนี้เงินผลประโยชน์จะจ่ายให้แก่ผู้รับประโยชน์ก็ต่อเมื่อผู้เอาประกันมรณะภายในระยะเวลาของสัญญา ถ้าหากผู้เอาประกันยังคงมีชีวิตอยู่เมื่อครบกำหนดสัญญาแล้ว ความคุ้มครองที่จะได้จากผู้รับประกันก็จะหมดไป

ในการประกันแบบชั่วระยะเวลานั้น ผู้เอาประกันจะได้สิทธิในการต่ออายุสัญญา และสิทธิในการแปลงสัญญา สำหรับสิทธิในการขอต่ออายุสัญญานั้นผู้เอาประกันจะต่อสัญญาได้เท่ากับอายุสัญญาเดิม และจะต้องเสียเบี้ยประกันเพิ่มขึ้นทุกครั้ง เนื่องจากผู้เอาประกันมีอายุมากขึ้น ส่วนสิทธิในการขอแปลงสัญญานั้น ผู้เอาประกันมีสิทธิที่จะขอแปลงสัญญาจากชั่วคราวไปเป็นสัญญาแบบถาวรได้

ประโยชน์ที่ได้รับจากการประกันแบบชั่วระยะเวลาคือ

1. ผู้เอาประกันที่ต้องการความคุ้มครองเพียงชั่วระยะเวลา เนื่องจากมีเหตุการณ์พิเศษเกิดขึ้น
2. ผู้เอาประกันที่ต้องการความคุ้มครองระยะยาว แต่ไม่สามารถที่จะชำระเบี้ยประกันแบบนั้นได้ จึงต้องทำการประกันแบบชั่วระยะเวลาไปก่อน จนกว่าจะสามารถชำระเบี้ยประกันได้จึงขอแปลงสัญญาเป็นแบบถาวรภายหลัง

4.2.2 การประกันชีวิตแบบตลอดชีพ (Whole life insurance)

เป็นการประกันชีวิตที่ผู้รับประกันสัญญาว่า จะจ่ายจำนวนเงินซึ่งเอาประกันไว้ ให้กับผู้รับประโยชน์ เมื่อผู้เอาประกันถึงแก่กรรม โดยไม่คำนึงถึงว่าความมรณะจะเกิดขึ้นเมื่อใด เบี้ยประกันอาจจะชำระไปจนตลอดชีพของผู้เอาประกัน หรือชำระไปชั่วระยะเวลาหนึ่ง หรือชำระเป็นเงินก้อนครั้งเดียวเลยก็ได้ ตามแต่จะตกลงกัน

กรรมธรรม์ของการประกันแบบตลอดชีพ มี 3 แบบด้วยกันคือ

1. **แบบตลอดชีพสามัญ** เป็นการประกันชีวิตแบบที่ผู้เอาประกันต้องชำระเบี้ยประกันไปตลอดชีวิตของผู้เอาประกัน ซึ่งการประกันแบบนี้ผู้เอาประกันสามารถประกันในยอดเงินเอาประกันที่สูงได้ และเหมาะสำหรับผู้มีรายได้น้อย แต่แน่นอน

การประกันแบบนี้ มีข้อเสียตรงที่ว่า ทำให้ผู้เอาประกันไม่สามารถทราบได้ว่า ตนจะต้องชำระเบี้ยประกันทั้งสิ้นเป็นจำนวนเท่าใด เนื่องจากต้องชำระไปจนตลอดชีวิตของผู้เอาประกัน ซึ่งบางรายอาจจะต้องจ่ายเบี้ยประกันมากกว่าผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการประกัน เพราะมีอายุยืนยาว นอกจากนี้บางรายเมื่ออายุมาก (60 ขึ้นไป) อาจจะไม่มีรายได้ทำให้ไม่สามารถที่จะชำระเบี้ยประกันได้

2. **แบบตลอดชีพจำกัดระยะเวลา** เป็นการประกันชีวิตแบบที่ผู้เอาประกันชำระเบี้ยประกันภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ เช่น 15 ปี หรือ 20 ปี หรือชำระไปจนถึงอายุ 60 ปี เป็นต้น

การประกันแบบนี้ มีข้อดีตรงที่ผู้เอาประกันสามารถทราบได้ว่า จะต้องชำระเบี้ยประกันทั้งสิ้นเป็นจำนวนเท่าใด และยังทราบว่าสิ้นสุดการส่งเบี้ยประกันเมื่อใดด้วย โดยส่วนใหญ่แล้วก็จะกำหนดระยะเวลาในการส่งเบี้ยประกันในระยะเวลาที่เขาสามารถหารายได้ได้อย่างดี

สำหรับข้อเสียของการประกันแบบนี้ ก็คือ เบี้ยประกันที่ส่งในแต่ละงวดจะสูงกว่าแบบตลอดชีพสามัญ และผู้เอาประกันที่มีรายได้น้อยไม่สามารถทำประกันแบบนี้ได้

3. **แบบตลอดชีพชำระเบี้ยประกันครั้งเดียว** เป็นการประกันที่ผู้เอาประกันชำระเบี้ยประกันครั้งเดียวเป็นการเสร็จสิ้นไป การประกันแบบนี้มีข้อดี คือ ผู้เอาประกันไม่ต้องห่วงกังวลในการชำระเบี้ยประกันอีกต่อไป และกรมธรรม์ไม่มีวันจะขาดอายุ นอกจากนี้ยังได้สิทธิในการขอกู้เงินได้เร็วกว่า 3 ปี และเบี้ยประกันทั้งหมดที่ส่งให้ผู้รับประกันจะน้อยกว่าแบบอื่น ๆ ส่วนข้อเสีย ก็คือ ผู้ที่มีรายได้น้อยไม่สามารถทำประกันแบบนี้ได้ และผู้เอาประกันสามารถเอาเงินไปลงทุนในกิจการอื่นจะดีกว่า

ประโยชน์ของการประกันแบบตลอดชีพ

1. เพื่อเป็นกองทุนสำหรับชำระหนี้สินของผู้ตาย
2. เพื่อจัดการมรดกไว้ให้แก่ผู้ที่อยู่ในอุปการะ

4.2.3 การประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ (Endowment insurance)

เป็นการประกันชีวิตที่ผู้รับประกันสัญญาว่าจะจ่ายจำนวนเงินซึ่งเอาประกันไว้ให้กับผู้รับประโยชน์ ถ้าผู้เอาประกันถึงแก่กรรมภายในระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้ในสัญญา หรือจะจ่ายจำนวนเงินซึ่งเอาประกันไว้ให้กับผู้รับประกัน ถ้าผู้เอาประกันมีชีวิตอยู่รอดเมื่อสัญญาครบอายุ

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า การประกันแบบสะสมทรัพย์มีลักษณะของการประกัน 2 แบบรวมกัน คือ การประกันแบบชั่วระยะเวลา และการประกันแบบสะสมทรัพย์ที่แท้จริง (Pure endowment)

การประกันแบบสะสมทรัพย์เป็นการประกันที่ให้ทั้งความคุ้มครอง และการออมทรัพย์ เพราะผู้รับประกันจะต้องจ่ายเงินที่เอาประกันให้เสมอ ไม่ว่าผู้เอาประกันจะตาย หรือมีชีวิตอยู่รอด ซึ่งก็เป็นข้อดีของการประกันแบบนี้ ส่วนข้อเสียก็คือ เบี้ยประกันของการประกันแบบสะสมทรัพย์จะแพงกว่าแบบตลอดชีพ และแบบชั่วระยะเวลา เพราะเป็นการประกัน 2 แบบรวมกัน และถ้าผู้เอาประกันที่ต้องการจะสะสมทรัพย์จริง ๆ แล้ว ผลที่ได้จะไม่ค่อยดีเท่ากับเอาเงินไปสะสมทรัพย์ไว้ที่อื่น เพราะการประกันชีวิต บริษัทคิดดอกเบี้ยให้ประมาณ $4\frac{1}{2}$ - 5% เท่านั้น

สำหรับการชำระเบี้ยประกันนั้น ผู้เอาประกันอาจเลือกชำระตลอดอายุของสัญญา หรือสั้นกว่าระยะเวลาของสัญญาก็ได้ เช่น อายุของสัญญา 20 ปี จะชำระเบี้ยประกัน 20 ปี หรือชำระเบี้ยประกัน 10 ปี 15 ปี หรือจะชำระเบี้ยประกันจนถึงอายุที่กำหนดไว้ เช่น 60 ปี 65 ปีก็ได้

การประกันแบบสะสมทรัพย์ ให้ประโยชน์แก่ผู้เอาประกันทั้งในด้านความคุ้มครอง และการสะสมทรัพย์ จึงพอสรุปประโยชน์ของการประกันแบบสะสมทรัพย์ได้ดังนี้

1. ให้ความคุ้มครองแก่ครอบครัวเมื่อผู้เอาประกันถึงแก่กรรมก่อนเวลาอันสมควร
2. เพื่อเป็นรายได้สำหรับเลี้ยงชีพในยามชรา หรือเมื่อทำงานไม่ได้แล้ว
3. เพื่อเป็นทุนการศึกษาของบุตร

4.2.4 การประกันแบบเงินได้ประจำ (Annuity insurance)

เป็นการประกันชีวิตที่ผู้รับประกัน สัญญาว่าจะจ่ายเงินได้ประจำ หรือบำนาญให้กับผู้เอาประกัน นับแต่วันซึ่งได้ระบุไว้ในสัญญาจนตลอดชีพของผู้เอาประกัน หรือชั่วระยะเวลาหนึ่งตามแต่จะตกลงกัน

ผู้ที่ทำประกันแบบนี้ จะต้องเป็นผู้ที่คิดว่าตนเองจะมีชีวิตยืนยาว เพราะผู้เอาประกันจะได้รับเงินผลประโยชน์ เมื่อผู้เอาประกันมีชีวิตอยู่รอดเท่านั้น ซึ่งผู้เอาประกันจะเป็นผู้ได้รับเงินผลประโยชน์เพื่อไว้ใช้ในยามชรา หรือเมื่อผู้เอาประกันไม่สามารถที่จะประกอบอาชีพเพื่อหารายได้เลี้ยงตัวเองได้ตามปกติ

การคำนวณเบี้ยประกันสำหรับการประกันแบบนี้ จะใช้ตารางเงินได้ประจำ หรือตารางสำหรับผู้มีอายุยืน ไม่ใช่ตารางมรณะ

นอกจากการประกันชีวิตทั้ง 4 แบบนี้ ยังมีการประกันแบบอื่น ๆ อีก แต่จะไม่ขอกล่าวถึงในที่นี้